

In the Decision No. 2017-695 QPC of 29 March 2018, the Constitutional Council recognized unconstitutional provisions of articles L. 228-5, L. 229-1, L. 229-4-4 and L. 229-5 of the Code of Internal Security, which restricted the possibility of individuals to challenge the creation of administrative security areas-in particular, the provisions that prevented the provisions, which hindered the provisions of the Safety Guarantees. This decision has become important in the context of increasing the balance between state security and person's rights [5].

Summarizing, the Constitutional Council of France contributes to the exercise of law, ensuring not only the formal compliance of the laws of the Constitution, but also the practical protection of human rights. The QPC mechanism allowed citizens to more actively protect their rights by integrating constitutional control into daily jurisprudence. Thus, despite some shortcomings, this body has become an effective law enforcement tool, which combines regulatory control with real influence on the protection of a person.

Список використаних джерел

1. General Overview. Conseil constitutionnel. URL: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en/general-overview>
2. Thomas Perroud, Jérôme Graefe. The French Constitutional Council's Problem with Impartiality. Verfassungsblog. URL: <https://verfassungsblog.de/the-french-constitutional-councils-problem-with-impartiality/>
3. Ruth Levush. The Constitutional Council and Judicial Review in France. The Library of Congress. URL: <https://blogs.loc.gov/law/2020/11/the-constitutional-council-and-judicial-review-in-france/>
4. Decision No. 2017-651 QPC of 31 May 2017. Conseil constitutionnel. URL: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en/decision/2017/2017651QPC.htm>
5. Decision No. 2017-695 QPC of 29 March 2018. Conseil constitutionnel. URL: <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en/decision/2018/2017695QPC.htm>

Ксюк Катерина Миколаївна

здобувач ступеня вищої освіти бакалавр 102 н.г. «ТКЗ» ННЕКІ НАВС

Науковий керівник:

Тихомиров Денис Олександрович,
професор кафедри теорії історії та філософії права, доктор юридичних наук, доцент.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Правоохоронні органи – це державні установи діяльність яких спрямована на захист національної безпеки, забезпечення стану законності й правопорядку та на реалізацію інших законодавчо визначених функцій держави. Крім того, до завдань правоохоронних органів належить захист встановленого Конституцією

України суспільного ладу держави; прав і законних інтересів громадян, підприємств, організацій, установ, суб'єктів усіх форм власності; суверенітету та територіальної цілісності України.

Закон України «Про національну безпеку України» визначає такі основні сфери відповідальності правоохоронних органів:

державна безпека - захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру;

громадська безпека і порядок - захищеність життєво важливих для суспільства та особи інтересів, прав і свобод людини і громадянина, забезпечення яких є пріоритетним завданням діяльності сил безпеки, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб та громадськості, які здійснюють узгоджені заходи щодо реалізації і захисту національних інтересів від впливу загроз.[7]

Не менш важливою є діяльність правоохоронних органів у період воєнного стану, коли виникають такі внутрішні загрози, як: криміналізація суспільства; воєнні злочини (порушення законів і звичаїв ведення війни); тероризм; військові злочини; злочини проти основ національної безпеки; порушення правопорядку та ін. Основним напрямом діяльності правоохоронних органів України в умовах дії правового режиму воєнного стану постає протидія внутрішнім загрозам воєнного стану, яка, зокрема, реалізується у формах: протидії злочинам проти основ національної безпеки України; протидії терористичним виявам; протидії злочинності та правопорушенням, спрямованим проти правового режиму воєнного стану; забезпечення правопорядку та громадської безпеки, з урахуванням викликів, обумовлених дією норм правового режиму воєнного стану [1].

Розглядаючи правову основу, Закон України «Про правовий режим воєнного стану» є одним із основних законодавчих актів, що встановлює правовий режим воєнного стану в Україні, порядок його введення та скасування, правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану, гарантії прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб. Відповідно до Закону правовою основою введення воєнного стану є Конституція України, цей Закон та указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою України. Закон також визначає, що воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження

конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2].

Розглядаючи правову основу діяльності правоохоронних органів саме умовах воєнного стану, можна знайти кілька доповнень до законів, наприклад, 4 пункт, 8 статті Закону України «Про національну поліцію» визначає, що під час дії воєнного стану поліція діє згідно із призначенням та специфікою діяльності з урахуванням тих обмежень прав і свобод громадян, а також прав і законних інтересів юридичних осіб, що визначаються відповідно до Конституції України та Закону України "Про правовий режим воєнного стану"; 24 пункт статті 23 визначає, що поліція бере участь відповідно до повноважень у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану; а стаття 90-1 передбачає скасування дії громадського контролю за діяльністю поліції на період дії воєнного стану [5]. Особливо слід підкреслити посилення повноважень національної поліції, а саме в частині залучення до адміністративних процедур супроводження воєнних дій, зокрема забезпечення прилеглих до бойових дій територій та захисту їхніх мешканців.

Стаття 12-2 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» передбачає, що в умовах правового режиму воєнного стану суди, органи та установи системи правосуддя діють виключно на підставі, в межах повноважень та в спосіб, визначені Конституцією України та законами України, а повноваження судів, органів та установ системи правосуддя, передбачені Конституцією України, в умовах даного правового режиму обмежені бути не можуть [2]. Пункт 11 статті 24 Закону України «Про службу безпеки України» визначає сприяння правового режиму воєнного стану як один із обов'язків Служби безпеки України [6]. Однак важливо відзначити, що статтею 64 Конституції України встановлено, що попри те, що в умовах воєнного стану можуть бути запроваджені тимчасові обмеження прав і свобод із чітким строком дії, заборонено втручання в низку невід'ємних конституційних прав, наприклад, право на життя, недоторканність, судовий захист тощо.

Особливості діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану зумовили необхідність створення в їх організаційних структурах спеціальних підрозділів, призначених для виконання окремих бойових завдань, які полягають у сприянні силам оборони у відбитті збройної агресії РФ.

Також відбуваються певні зміни у правовому статусі та повноваженнях суб'єктів діяльності правоохоронних органів, наприклад розширення повноважень поліції: право проводити обшуки, затримання, перевірку документів без ухвали суду в окремих випадках; запровадження певного обмеження пересування (комендантська година). Одним із основних напрямів діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану є забезпечення публічного порядку та безпеки, що полягає в патрулюванні, контролі за дотриманням комендантської години, охороні стратегічних об'єктів, боротьбі зі злочинністю, у тому числі з мародерством, диверсіями, колабораціонізмом, військовими злочинами. Не менш важливим аспектом є контррозвідувальна діяльність, наприклад, виявлення та нейтралізація агентів ворожих спецслужб та інформаційна безпека, як приклад, протидія дезінформації, кібератакам,

поширенню фейків; а також охорона прав і свобод людини і громадянина в умовах викликів, обумовлених дією норм правового режиму воєнного стану. Іншим напрямом є взаємодія з військовими адміністраціями, а саме участь у координації дій збройних сил, територіальної оборони, цивільних органів влади. Різні правоохоронні органи також забезпечують роботу евакуаційних заходів: участь у евакуації цивільного населення, супровід гуманітарних вантажів.

Таким чином, діяльність правоохоронних органів в умовах воєнного стану залишається однією з основних сфер життєдіяльності держави і суспільства, спрямована на забезпечення державної безпеки, громадської безпеки, верховенства права і дотримання правопорядку. З метою реалізації визначених Конституцією та Законами України функцій на правоохоронні органи можуть покладатись додаткові спеціальні завдання, які пов'язані з особливостями діяльності конкретного правоохоронного органу в період воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Дручек О.В., Волуйко О.М., Вакаров В.В. Правоохоронна діяльність в умовах правового режиму воєнного стану в Україні: особливості реалізації. URL: <https://kingu-visnyk.kyiv.ua/index.php/journal/article/view/52/100>
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. Конституція України: від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР: станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
4. Терехов В. Ю. Діяльність правоохоронних органів в Україні під час війни. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2022/54.pdf
5. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>.
6. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>
7. Про Національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>